

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง การปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์น้ำพริกสมุนไพรไทย
สำเร็จรูป

Improvement of Quality and Product Diversity of Thai Herbs Namprick

ทีมผู้วิจัย

1. ผศ. เสาวลักษณ์ จิตรบรรเจิดกุล	ภาควิชาเทคโนโลยีอาหาร	คณะอุตสาหกรรมเกษตร
2. ดร. ก่องกาญจน์ กิจรุ่งโรจน์	ภาควิชาเทคโนโลยีอาหาร	คณะอุตสาหกรรมเกษตร
3. ดร. สุกัญญา จันทะชุม	ภาควิชาเทคโนโลยีอาหาร	คณะอุตสาหกรรมเกษตร
4. ดร. เถวียน บัวคุ้ม	ภาควิชาเทคโนโลยีวัสดุภัณฑ์	คณะอุตสาหกรรมเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

=

ที่ปรึกษาโครงการ รศ. ไพบูลย์ ธรรมรัตน์ วาสิก

ระยะเวลาทำวิจัย เวลา 1 ปี

งบประมาณทั้งโครงการเป็นเงิน 385,600 บาท

โครงการวิจัยโดยย่อ

บทนำ

น้ำพริกสำเร็จรูปนับเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งที่ใช้สมุนไพรเป็นส่วนประกอบ โดยน้ำพริกแต่ละชนิดจะมีลักษณะเฉพาะของตัวมันเองเนื่องจากความแตกต่างของส่วนประกอบ ชนิดและปริมาณของสมุนไพรที่ใช้ กรรมวิธีการปรุง และรสชาติที่หลากหลาย อย่างไรก็ตามก็ยังมีปัญหาหนึ่งที่กลุ่มแม่บ้านผู้ผลิตน้ำพริกต้องการปรับปรุงคือคุณภาพผลิตภัณฑ์ภายหลังการเก็บรักษาและรูปลักษณะของบรรจุภัณฑ์ จึงได้ทำการศึกษาพัฒนาสูตรและกรรมวิธีผลิตน้ำพริกที่มีสัดส่วนผสมของสมุนไพรไทยที่ผู้บริโภคยอมรับ ตลอดจนพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่สามารถรักษาคุณภาพของน้ำพริกไว้ได้นานและมีรูปลักษณะที่ผู้บริโภคพึงพอใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มความหลากหลายของชนิดสมุนไพรที่ใช้เป็นส่วนประกอบของน้ำพริกสำเร็จรูป
2. เพื่อพัฒนาและคัดเลือกชนิดและรูปแบบของภาชนะบรรจุที่เหมาะสมสำหรับน้ำพริกสำเร็จรูป
3. เพื่อประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยที่ได้รับจากห้องปฏิบัติการไปสู่การใช้งานจริงในระดับอุตสาหกรรมขนาดย่อม

เนื้อหาการวิจัยโดยย่อ

ทำการผลิตน้ำพริกสำเร็จรูปที่ไม่มีส่วนผสมของเนื้อสัตว์ มีลักษณะค่อนข้างละเอียด และร่วนแห้ง สำหรับใช้โรยหรือคลุกข้าว ซึ่งมุ่งเน้นการใช้สมุนไพรไทยที่รู้จัก หาง่าย และใช้กันอยู่ทั่วไปในครัวเรือน การศึกษานี้เริ่มต้นจากการนำสูตรน้ำพริกตะไคร้ของกลุ่มสตรีบ้านทุ่ง ต.เขาคราม อ. เมือง จ. กระบี่ มาปรับใช้เป็นสูตรพื้นฐานดังนี้

น้ำหนักส่วนผสม(%น้ำหนักเปียก)

พริกแห้ง	8	=
หอมแดง	5	
กระเทียม	5	
พริกไทยดำ	5	
ตะไคร้	37.5	
เกลือป่น	6	
น้ำตาลปีบ	18	
น้ำมะขามเปียก	15.5	
รวม	100	

จากนั้นทำการศึกษาพัฒนาสูตรโดย

ศึกษาส่วนผสมที่เหมาะสมของพริกไทยดำ หอมแดง และกระเทียม โดยใช้แผนการทดลองมิกซ์เจอร์(mixture design)แบบ ดี-ออปติมัล ดีไซน์ (D-optimal design) ทดสอบทางประสาทสัมผัสโดยการให้คะแนนความชอบด้วย 9-point hedonic scale และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดีไซน์-เอกซ์เพิร์ต รุ่น 7.0 (Design-Expert Version 7.0, Stat-Ease, Inc, USA) ในการสร้างแบบจำลอง (predictive regression model) และแผนภาพคอนทัวร์(contour plot) แล้วเลือกบริเวณที่เป็นพื้นที่ทดลองที่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่าส่วนผสมของพริกไทยดำ หอมแดง และกระเทียมที่เหมาะสมคือ 3.5 1.5 และ 10 % ตามลำดับ(ส่วนผสมรวมทั้ง 3 ส่วนประกอบคงเท่าเดิม คือ 15%) จากนั้นนำไปมะกรูดและใบกระเพรามาเป็นสมุนไพรเสริม โดยกำหนดให้มีใบมะกรูด 1-5 % และ

ไบกะเพรา 5-19 % ทำการหาส่วนผสมของสมุนไพรสองชนิดดังกล่าวโดยใช้แผนการทดลอง mixture design แบบ D-optimal design ทดสอบทางประสาทสัมผัสโดยการให้คะแนนความชอบด้วย 9-point hedonic scale ปรากฏว่าสูตรที่ได้รับคะแนนความชอบเฉลี่ยสูงทั้งด้านลักษณะปรากฏ กลิ่นเครื่องเทศ รสชาติ ความเผ็ดร้อน และความชอบรวม คือสูตรที่มีส่วนผสมของใบมะกรูด 3.5 กรัม และไบกะเพรา 13.5 กรัมต่อน้ำหนักสูตรรวม100กรัม แต่เนื่องจากคะแนนความชอบด้านความเผ็ดร้อนค่อนข้างต่ำ จึงทำการศึกษาปริมาณพริกขี้หนูที่เหมาะสมโดยใช้ปริมาณพริกที่ 7 5 และ 3% ได้ผลว่าน้ำพริกทั้งสามสูตรมีคะแนนความชอบจาก 9-point hedonic scale ของทุกคุณลักษณะ ไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการทดสอบความพอดีด้วย 3-point Just-About Right scale พบว่าผู้ทดสอบให้ความเห็นว่ามีความเผ็ดพอดีสำหรับชุดการทดลองที่ใช้พริก 7 5 และ 3% ด้วยจำนวน 22 32 และ42% ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ให้ความเห็นว่าความเผ็ดมากเกินไป มีจำนวน72 56 และ 34%ตามลำดับ จึงเลือกปริมาณพริก3% ไปทดสอบความพอดีด้านรสชาติทั้งรสหวาน เปรี้ยว เค็ม และเผ็ดด้วย3-point Just-About Right scale ผู้ทดสอบชิมให้ความเห็นว่าทุกรสชาติพอดี ด้วยจำนวน 27 23 21 และ 28 คนคิดเป็น 54 46 42 และ56% ตามลำดับ(ผู้ทดสอบที่ใช้ในการศึกษาตลอดโครงการวิจัยนี้ จำนวน 50 คน)

สรุปได้ว่าสูตรที่ใช้ในการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์สุดท้ายของน้ำพริกสมุนไพรที่พัฒนาจากโครงการวิจัยนี้ประกอบด้วย พริกขี้หนูแห้ง 3 % กระเทียม 8.5% หอมแดง 1.5% พริกไทยดำ 3% ตะไคร้ 34% ใบมะกรูด 3.5% ใบกะเพรา 13.5 % น้ำตาลปีบ 15% น้ำมันมะขามเปียก 13% เกลือ 5 % โดยมีกรรมวิธีการทำคือทำการคั่วแยก ตะไคร้ ใบมะกรูด ใบกะเพรา ที่อุณหภูมิ60-65 องศาเซลเซียส เวลา 20-30 นาที จนได้ความชื้นที่40-50 % พริกแห้ง และพริกไทย ใช้เวลาคั่วประมาณ 5-10 นาที จนได้ความชื้นที่8-10 % สำหรับกระเทียมและหอมแดงใช้สด แล้วบดส่วนผสมด้วยเครื่องบดที่ใช้ในครัวเรือนและผสมส่วนผสมตามสูตรข้างต้น จากนั้นนำเครื่องปรุงรสตามสูตรผสมให้เข้ากัน ตั้งไฟให้เดือดเบาๆประมาณ 1-2 นาที นำส่วนผสมสมุนไพรลงไปคั่วผสมกับเครื่องปรุงรสโดยใช้อุณหภูมิประมาณ 70-75 องศาเซลเซียส เวลา3-5 นาที จนได้ผลิตภัณฑ์น้ำพริกสมุนไพรที่ความชื้น 20-25 % ตั้งไว้ให้เย็นแล้วบรรจุลงภาชนะบรรจุชนิดต่างๆที่ศึกษา พร้อมกันนี้ทำการทดสอบทางประสาทสัมผัสโดยใช้คนชิมที่คุ้นเคยกับการรับประทานน้ำพริกคลุกข้าว จำนวน 50 คนทดสอบด้วยhedonic 9 ระดับ (คะแนน 9 หมายถึง ชอบมากที่สุด และ 1 หมายถึงไม่ชอบมากที่สุด) สอบถามความชอบด้านลักษณะปรากฏ กลิ่นเครื่องเทศ รสชาติ ความเผ็ด และลักษณะรวมผลการทดสอบพบว่าน้ำพริกสูตรพื้นฐานมีคะแนนเฉลี่ยของทุกลักษณะน้อยกว่า 7 หลังจากพัฒนาแล้วผู้ทดสอบชิมให้คะแนนเฉลี่ยในทุกลักษณะเพิ่มขึ้นเป็นค่าสูงกว่า 7 ยกเว้นลักษณะปรากฏมีคะแนนเฉลี่ยประมาณ 6.5 เพราะสีของน้ำพริกจะคล้ำมาจากสีของใบกะเพราคั่วแห้ง อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าน้ำพริกสูตรที่พัฒนาได้นี้มีคุณค่าทางสุขภาพจากที่มีปริมาณไขมันต่ำคือน้ำพริก 100 กรัม

มีไขมันประมาณ 0.71 กรัม นอกจากนี้มีปริมาณโปรตีน 4.49 กรัม มีใยอาหาร 16.1 กรัม แคลเซียม 168 มก. ฟอสฟอรัส 97 มก. โปแตสเซียม 634 มก. ธาตุเหล็ก 6.0 มก. วิตามินบี 1 0.56 มก และ วิตามินบี 2 0.11 มก.

หลังจากนั้นนำผลิตภัณฑ์น้ำพริกมาทำการคัดเลือกและออกแบบบรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์ที่ทำการศึกษาประกอบด้วยบรรจุภัณฑ์ประเภทแข็งตัว (Rigid packaging ได้แก่ ขวดแก้ว กระปุกพลาสติกชนิดพีวีซี (PVC) กระปุกพลาสติกชนิดเพต (PET) และกระปุกพลาสติกชนิดโพลีสไตรีน (PS)) และบรรจุภัณฑ์ประเภทอ่อนนุ่ม (Flexible packaging ประกอบด้วย ถุงพลาสติกชนิดโพลิโพรพิลีน (PP) โพลีเอทิลีนเทเรพทาเลต/โพลิโพรพิลีน(12 μ PET/30 μ CPP) ไนลอน/ โพลีเอทิลีน (15 μ Nylon/70 μ LLDPE) และ โพลิโพรพิลีน/เมทอลไลซ์โพลีเอทิลีนเทเรพทาเลต/โพลีเอทิลีน (20 μ OPP/12 μ MPET/70 μ LLDPE)) แล้วทำการเก็บรักษาที่อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 2 เดือน ทำการสุ่มตัวอย่างทุกๆ 7 วันเพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงคุณภาพระหว่างการเก็บรักษา ผลการทดลองพบว่าเมื่อระยะเวลาการเก็บเพิ่มขึ้นค่า a_w และค่าความชื้นของผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกบรรจุภัณฑ์ ขณะที่ปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ (จุลินทรีย์ทั้งหมดและยีสต์และรา) และค่าสี (L^* a^* และ b^*) ให้ผลที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และเมื่อพิจารณาผลของบรรจุภัณฑ์ชนิดต่างๆ ต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ พบว่าผลิตภัณฑ์ที่บรรจุในบรรจุภัณฑ์ประเภทแก้วและกระปุกพลาสติกชนิด PVC มีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้อยกว่ากระปุก PS ขณะที่ผลิตภัณฑ์ที่บรรจุในบรรจุภัณฑ์ชนิด 20 μ OPP/12 μ MPET/70 μ LLDPE มีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้อยกว่าผลิตภัณฑ์ที่บรรจุในบรรจุภัณฑ์ชนิด 15 μ Nylon/70 μ LLDPE, 12 μ PET/30 μ CPP และ PP ตามลำดับ จากผลการทดลองดังกล่าวจึงทำการคัดเลือกบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม 3 ชนิด คือ บรรจุภัณฑ์ประเภทแก้ว กระปุกพลาสติกชนิด PVC และ 20 μ OPP/12 μ MPET/70 μ LLDPE เพื่อนำมาบรรจุน้ำพริกสมุนไพรสำหรับการจำหน่าย ทั้งนี้ได้ทำการออกแบบบรรจุภัณฑ์และฉลากในเชิงสวยงาม โดยบรรจุภัณฑ์ที่เป็นขวดแก้วและขวดพลาสติกชนิดPVC ได้ทำการออกแบบฉลากสำหรับติดข้างขวดจำนวน 3 แบบ ส่วนบรรจุภัณฑ์ที่เป็นถุงพลาสติกแบบเคลือบหลายชั้นชนิด MPET ได้ทำการออกแบบฉลาก 2 รูปแบบ และออกแบบรูปทรงของบรรจุภัณฑ์ 2 รูปแบบ คือถุง Three side seal pouches และถุงตั้ง (Standing bag)และทดสอบการยอมรับต่อบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบและพัฒนาได้โดยใช้ผู้บริโภคทั่วไปจำนวน 200 คน พบว่าผู้บริโภครับรองฉลากบรรจุภัณฑ์สำหรับน้ำพริกสมุนไพรที่บรรจุขวดแก้วและขวด PVC ในรูปแบบที่แสดงข้างล่างนี้ด้วยปริมาณ 37.46 %

สำหรับรูปแบบบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ผู้บริโภคให้การยอมรับ (34.20%) คือ แบบถุงตั้ง และมีรูปแบบฉลากดังนี้

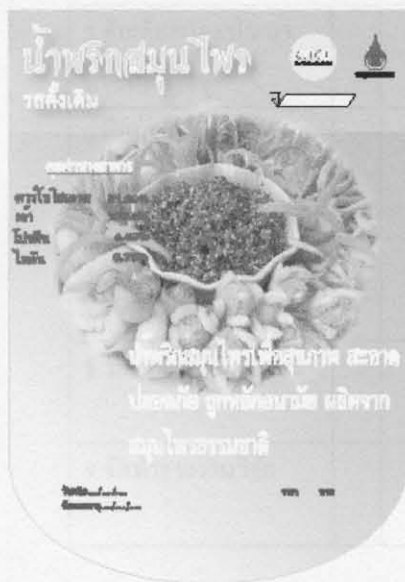
=

(ด้านหน้า)

(ด้านหลัง)

สำหรับรูปแบบบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ผู้บริโภคให้การยอมรับ (34.20%) คือ แบบถุงตั้ง และมีรูปแบบฉลากดังนี้

(ด้านหน้า)

(ด้านหลัง)

ผลลัพธ์จากการวิจัย

1. ได้ผลิตภัณฑ์น้ำพริกสำเร็จรูปที่ใช้สมุนไพรไทยเป็นส่วนประกอบที่ผู้บริโภคยอมรับอย่างน้อย 1 สูตร
2. กลุ่มสตรีบ้านทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากผลงานวิจัยและสามารถประยุกต์ใช้ผลิตรายได้
3. ได้ผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการอย่างน้อย 2 เรื่องภายใน 1 ปีนับจากวันสิ้นสุดโครงการวิจัยนี้ (อยู่ระหว่างรอดิพิมพ์ 1 เรื่อง ตามเอกสารแนบ และกำลังจัดทำต้นฉบับ อีก 1 เรื่อง)

เปรียบเทียบแผนการดำเนินงานและผลการดำเนินงานตลอดโครงการ

กิจกรรม	ระยะเวลา(เดือน)														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13-15	15-18	
1 เตรียมวัตถุดิบ	←→	⇒													
2 ศึกษาสูตรผสม		←→	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒								
3 ศึกษาสภาวะการผลิตที่เหมาะสม			←→	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒		⇒					
4 ศึกษาคุณภาพผลิตภัณฑ์สุดท้าย					←→	⇒	⇒	⇒	⇒						
5 คัดเลือกและพัฒนาภาชนะบรรจุ					←→	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒		
6 ศึกษาอายุการเก็บรักษา							←→	⇒	⇒	⇒			⇒	⇒	
7 ประยุกต์ใช้ผลงานวิจัย						←→	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒
8 วิเคราะห์ข้อมูล					←→	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒	⇒
9 จัดทำรายงานวิจัย							←→	⇒	⇒			←→			⇒

←→ แผนการดำเนินงาน

⇒ การดำเนินงานจริง

ตารางเปรียบเทียบกิจกรรมตามแผนและผลการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์	กิจกรรม (ตามแผน)	ผลการดำเนินงาน	ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน
<p>1. เพื่อเพิ่มความหลากหลายของชนิดสมุนไพรที่ใช้เป็นส่วนประกอบของน้ำพริกสมุนไพรสำเร็จรูป</p>	<p>1. การเตรียมวัตถุดิบ</p> <p>2. ศึกษาพัฒนาสูตร</p> <p>2.1 ศึกษาปริมาณสมุนไพรที่เหมาะสม</p> <p>2.2 ปรับปรุงสูตรในด้านรสชาติโดยลดปริมาณพริกชี้หนู</p> <p>3. ศึกษาสภาวะในการคั่วผสม</p> <p>4. วิเคราะห์คุณภาพของวัตถุดิบเริ่มต้นวัตถุดิบหลังการคั่วและผลิตภัณฑ์น้ำพริกสมุนไพร</p>	<p>1. ตะไคร้ ใบมะกรูด ใบกะเพรา ทำการคั่วแห้งที่อุณหภูมิ 70-75 องศาเซลเซียส เวลา 15-30 นาที จนได้ความชื้นที่ 40-50 % พริกแห้ง และพริกไทย ใช้เวลาคั่วประมาณ 5-10 นาที จนได้ความชื้นที่ 8-10 % สำหรับกระเทียมและหอมแดงไม่มีการคั่วแห้ง</p> <p>2.1 ได้สูตรน้ำพริกสมุนไพรประกอบด้วยพริกชี้หนู พริกไทยดำ หอมแดง กระเทียม ใบมะกรูด และใบกะเพราในปริมาณ 8.5% หอมแดง 1.5% พริกไทยดำ 3% ตะไคร้ 34% ใบมะกรูด 3.5% และใบกะเพรา 13.5 % ตามลำดับ</p> <p>2.2 ได้สูตรน้ำพริกที่มีความเผ็ดพอคืออยู่ที่ปริมาณพริกชี้หนู 3 % ทั้งนี้สามารถ ใช้ปริมาณพริก 7 และ 5 % สำหรับสูตรเผ็ดมากและเผ็ดปานกลาง ตามลำดับ</p> <p>3. ขั้นตอนการคั่วส่วนผสม ใช้เวลา 3-5 นาที จนได้ผลิตภัณฑ์น้ำพริกสมุนไพรที่ความชื้นประมาณ 20 -25%</p> <p>4. ปริมาณความชื้นของวัตถุดิบเริ่มต้นมีดังนี้คือ กระเทียม หอมแดง ตะไคร้ ใบมะกรูด ใบกะเพรา อยู่ในช่วงประมาณ 67- 90% และของพริกแห้ง พริกไทยดำอยู่ในช่วงประมาณ 10-12 % ส่วนปริมาณความชื้นของวัตถุดิบหลังคั่วแห้งคือ ตะไคร้ ใบมะกรูด ใบกะเพราอยู่ในช่วงประมาณ 40-50 % พริกแห้ง และพริกไทยดำ ประมาณ 8-10 % สำหรับความชื้นของผลิตภัณฑ์สุดท้ายประมาณ 20 %</p>	<p>1. ได้ผลิตภัณฑ์น้ำพริกสำเร็จรูปที่ใช้สมุนไพรไทยเป็นส่วนประกอบที่ผู้บริโภคยอมรับอย่างน้อย 1 สูตร</p>

วัตถุประสงค์	กิจกรรม (ตามแผน)	ผลการดำเนินงาน	ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน
2. เพื่อพัฒนาและคัดเลือกชนิดและรูปแบบของภาชนะบรรจุที่เหมาะสมสำหรับน้ำพริกสำเร็จรูป	<p>5. คัดเลือกชนิดและรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ชนิดต่างๆ</p> <p>6. พัฒนาและออกแบบบรรจุภัณฑ์</p> <p>7. ศึกษาการยอมรับบรรจุภัณฑ์</p>	<p>5. เลือกได้ชนิดบรรจุภัณฑ์ 3 ชนิด คือ ขวดแก้ว ขวดพลาสติกPVCและถุงพลาสติก</p> <p>6. ได้แบบของฉลากสำหรับขวด และสำหรับถุงพลาสติก อย่างละ 1 แบบที่ผู้บริโภคยอมรับ</p> <p>7. ฉลากบรรจุภัณฑ์ที่คัดเลือกไว้สำหรับบรรจุภัณฑ์ประเภทขวดและประเภทพลาสติกได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคจำนวน 37.46 % และ 34.20% ของผู้บริโภคทั่วไป 200 คน ตามลำดับ</p>	
3. เพื่อประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยที่ได้รับจากห้องปฏิบัติการไปสู่การใช้งานจริงในระดับอุตสาหกรรมขนาดย่อม	<p>8. นำผลงานวิจัยไปถ่ายทอด</p> <p>9. คำนวณค่าใช้จ่ายวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ในการผลิต</p>	<p>8. ทำการทดลองผลิต ณ สถานที่ผลิตของกลุ่มสตรีบ้านทุ่ง ต. เขาคราม อ.เมือง จ.กระบี่ เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเชิญผู้แทนกลุ่มฯ จำนวน 6 คนมารับการถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการตามหลักวิทยาศาสตร์ และทดลองปฏิบัติการผลิต</p> <p>ณ คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์</p> <p>9. ค่าใช้จ่ายวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์สำหรับขวดแก้ว ขนาดบรรจุ 200 กรัม ผลิตครั้งละ 100 ขวด คิดเป็นราคาขวดละ 39.31 บาท สำหรับขวดPVC ขนาดบรรจุ 200 กรัม ผลิตครั้งละ 100 ขวด คิดเป็นราคาขวดละ 37.81 บาทสำหรับถุงพลาสติกชนิดMPET ขนาดบรรจุ 200 กรัมผลิตครั้งละ 100 ถุง คิดเป็นราคาถุงละ 35.07 บาทอย่างไรก็ตามนี้ยังไม่รวมถึงค่าลงทุนและค่าเสื่อมของเครื่องบรรจุ ตลอดจนต้นทุนที่ใช้ในกระบวนการผลิตและบรรจุด้วย</p>	2. กลุ่มสตรีบ้านทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากผลงานวิจัยและสามารถประยุกต์ใช้ผลิตขายได้